

Pagna ewlenija>Kwistjonijiet tal-familja u wirt>Wirt>Suċċessjonijiet

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [sl](#) għiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin diġà ġew tradotti.

Swipe to change

Suċċessjonijiet

Slovenja

is-Sloven

L-iskeda informattiva għet ippreparata b'kooperazzjoni mal-Kunsill tan-Nutara tal-UE (CNUE)**1 Kif tiffassal dispożizzjoni dwar it-tqasim tal-beni (testment, testment konġunt, ftehim dwar is-suċċessjoni) malli jmut xi hadd?**

a) Testmenti: Testment ikun validu jekk jimxi mal-forma ddeterminata fl-Att dwar il-Wirt (minn hawn 'il quddiem: ZD) u skont il-kundizzjonijiet stabbiliti f'dak l-att.

Iz-ZD jagħraf il-forom għat-testmenti li ġejjin: testment olografiku, testment iffirmit fil-preżenza ta' xhieda, testment ġudizzjarju, testment orali, testment imħejji f'pajjiż ieħor, testment imħejji abbord bastiment Sloven, testment imħejji waqt stat ta' emerġenza jew gwerra, u testment internazzjonali.

Iz-ZD jistipula dan li ġej fir-rigward tar-rekwiżiti relatati mal-forma tat-testment:

Testment olografiku jkun validu jekk it-testatur ikun kitbu u ffirmah hu stess (l-Artikolu 63(1) taz-ZD).

Testatur li jkun jaf jikteb u jaqra jhejji **testment iffirmit fil-preżenza ta' xhieda** billi jiffirma, personalment u fil-preżenza ta' żewġ xhieda, dokument imħejji f'ismu minn persuna oħra u jiddikjara quddiem dawk ix-xhieda li dak huwa t-testment tiegħu. Ix-xhieda jiffirmaw isimhom fuq it-testment stess f'postskritt bl-effett li jkunu qed jiffirmaw bħala xhieda, meta dan il-postskritt ma jkunx kundizzjoni li jivvalida t-testment (l-Artikolu 64 taz-ZD).

Testment tal-qorti jista' jithejja għal testatur, wara talba minnu, mill-imħallef ta' qorti kompetenti li l-ewwel jistabbilixxi l-identità tat-testatur. It-testatur imbagħad jaqra u jiffirma t-testment u l-imħallef jikkonferma fuq it-testment li t-testatur qrah u ffirmah fil-preżenza tiegħu. Jekk it-testatur ma jkunx jaf kif jaqra t-testment imħejji mill-imħallef, jew ma jkunx jista', l-imħallef jaqra t-testment lit-testatur fil-preżenza ta' żewġ xhieda. It-testatur imbagħad jiffirma t-testment fil-preżenza tal-istess xhieda jew jagħmel il-marka tiegħu fuqu wara li jiddikjara li dan hu t-testment tiegħu. Imbagħad ix-xhieda jiffirmaw it-testment huma (l-Artikoli 65 u 66 taz-ZD).

Testment imħejji f'pajjiż ieħor jista' jithejja għal ċittadin tar-Repubblika tas-Slovenja f'pajjiż ieħor, b'konformità mad-dispożizzjonijiet li japplikaw għat-tnejn tal-testamenti tal-qorti, minn rappreżentant konsulari jew rappreżentant diplomatiku tar-Repubblika tas-Slovenja li jwettaq materji konsulari (l-Artikolu 69 taz-ZD).

Il-kaptan tal-vapur jista' **jhejji testment abbord bastiment Sloven** b'konformità mad-dispożizzjonijiet li japplikaw għat-tnejn ta' testment ġudizzjarju. It-testment ma jibqax validu ladarba jgħaddu 30 jum minn meta t-testatur jirritorna fir-Repubblika tas-Slovenja (l-Artikolu 70 taz-ZD).

Testment imħejji waqt stat ta' emerġenza jew gwerra: waqt stat ta' emerġenza jew gwerra, kmandant tal-kumpanija jew kmandant ta' unità ekwivalenti jew oġġla, jew haddieħor fil-preżenza ta' kmandant, jista' jhejji testment għal membru tal-persunal militari b'konformità mad-dispożizzjonijiet li japplikaw għat-tnejn ta' testment ġudizzjarju. It-testment ma jibqax validu ladarba jgħaddu 60 jum minn tmien l-istat ta' emerġenza jew gwerra jekk is-servizz militari tat-testatur ikun intemm qabel dan jew jintemm wara, jew 30 jum wara li jkun temm is-servizz militari tiegħu (l-Artikolu 71 taz-ZD).

Testment internazzjonali jrid jithejja f'forma miktuba. Ma hemm l-ebda rekwiżit biex it-testatur jikteb it-testment b'idu, u t-testment jista' jinkiteb fi kwalunkwe lingwa, bl-idejn jew b'xi mod ieħor. L-imħallef ta' qorti kompetenti jista' jhejji testment internazzjonali wara talba ta' testatur, fil-waqt li għal ċittadin tar-Repubblika tas-Slovenja li jinsab f'pajjiż ieħor, dan jista' jsir minn rappreżentant diplomatiku jew konsulari msemmi fl-Artikolu 69 taz-ZD (minn hawn 'il quddiem: persuna awtorizzata). It-testatur irid jiddikjara, fil-preżenza ta' żewġ xhieda u persuna awtorizzata, li dak ikun it-testment tiegħu u li huwa konxju mill-kontenut tiegħu, u jiffirma t-testment fil-preżenza tagħhom jew, jekk ikun diġà ffirmat t-testment, jagħraf u jikkonferma li l-firma hija tiegħu. Jekk it-testatur ma jkunx jista' jiffirma, jinforma lill-persuna awtorizzata b'din ir-raguni. Il-persuna awtorizzata tniżżel dan fit-testment. It-testatur jista, minbarra dan, jittlob li persuna oħra tiffirma t-testment f'ismu. Ix-xhieda u l-persuna awtorizzata jannettu l-firem tagħhom, fil-preżenza tat-testatur, f'postskritt li jiddikjara li ffirmaw bħala xhieda jew bħala l-persuna awtorizzata (l-Artikolu 71a taz-ZD). L-att jipprovi wkoll iktar dettalji ta' min jista' jagħmilha ta' xhud f'testment internazzjonali (l-Artikolu 71b), il-firem u d-dati annessi ma' testment internazzjonali (l-Artikolu 71c), iż-żamma ta' testment internazzjonali (l-Artikolu 71ċ), it-tfassir ta' testment internazzjonali (l-Artikolu 71d), il-konferma ta' testment internazzjonali (l-Artikolu 71e), il-konferma li testment internazzjonali huwa validu (l-Artikolu 71f) u l-validità li tirrigwarda l-forma u l-formalitajiet tal-firem (l-Artikolu 71g).

Testmenti orali: testatur jista' jaħlef it-testment tiegħu oralment quddiem żewġ xhieda biss jekk ċirkostanzi eċċezzjonali jwasslu biex ma jkunx jista' jhejji testment bil-miktub. Testment orali ma jibqax validu ladarba jgħaddu 30 jum minn meta jintemmu ċ-ċirkostanzi eċċezzjonali li thejja matulhom (l-Artikolu 72 taz-ZD). L-att jipprovi wkoll iktar dettalji dwar min jista' jagħmilha ta' xhud f'testment orali (l-Artikolu 73), x'inhuma d-dmirijiet ta' dak ix-xhud (l-Artikolu 74), dispożizzjonijiet mhux dovuti f'testment orali (l-Artikolu 75), id-data ta' skadenza għall-eżekuzzjoni tal-invalidità ta' testment (l-Artikolu 76) u prova tal-eżistenza ta' testment (l-Artikolu 77).

L-Att dwar in-Nutara (minn hawn 'il quddiem: ZN) jistipula wkoll **testment notarili**, li huwa testment li jhejji nutar fil-forma ta' registrazzjoni notarili kif iddettata mit-testatur, u testment li t-testatur, li qabel ikun għamel dikjarazzjoni bil-miktub tat-testment tiegħu, jikkonsenjah lil nutar għall-konferma. Testment notarili għandu l-istess effetti ġuridici bħal testment ġudizzjarju (l-Artikolu 46(1) taz-ZN).

Barra r-rekwiżiti formali msemmija fuq, hija meħtieġa wkoll il-kapaċità li tagħmel testment biex testment ikun validu. Skont iz-ZD, testment jista' jiffassal minn kull min ikollu l-kapaċità ta' dixxerniment u jkun għalaq tal-inqas l-età ta' 15-il sena (l-Artikolu 59(1) taz-ZD). Meta testatur ihejji testment minhabba theddida, koerċizzjoni jew qerq, jew bi żball, dak it-testment ma jkunx validu, peress li t-testment espress fid-dokument ma jkunx jirrifletti r-rieda vera u proprja tat-testatur (l-Artikolu 60(1) taz-ZD).

b) Testment unica charta Iz-ZD ma jsemmix testmenti *unica charta* u, peress li mhux wieħed mill-forom ta' testment previst mil-ligi, dan it-tip ta' testment jitqies bħala invalidu skont l-Artikolu 62 taz-ZD. Madankollu, il-ġurisprudenza tqis bħala invalidu biss testment fejn iż-żewġ persuni, normalment miżżewġin lil

xulxin, jaħtru lil xulxin bħala werrieta (dan x'aktarx minħabba li testament ta' dan it-tip huwa viċin ħafna fin-natura tiegħu għal kuntratt tal-wirt, li huwa pprobit skont l-Artikolu 103 taz-ZD), imma mhux testament imfassal minn żewġ persuni affawr ta' terz (ara Prof. K. Zupančič, Prof. V. Žnidaršič Skubic, *Dedno pravo* (Id-Dritt tal-Wirt), *Uradni list*, 2009, pp. 127–128).

c) Kuntratt tal-wirt Skont iż-ZD, kuntratt tal-wirt fejn persuna tħalli l-patrimonju tagħha jew porzjoni minnu lill-kofirmatarju tagħha jew lil persuna oħra huwa invalidu (l-Artikolu 103); hekk ukoll, kuntratt dwar wirt jew legat futur (l-Artikolu 104) u kuntratt dwar il-kontenut ta' testament (l-Artikolu 105) huma invalidi wkoll skont l-Att.

2 Id-dispożizzjoni għandha tkun irregistrata u jekk iva, kif?

Le. L-att ma jipprevedix l-awtentikazzjoni speċjali ta' testament.

3 Hemm restrizzjonijiet fuq il-libertà li wiehed jiddisponi mill-beni wara l-mewt (pereżempju sehem riżervat)?

Iva. Werrieta obbligatorji huma intitolati għal sehem mill-patrimonju li t-testatur ma jistax jiddiponi minnu (l-Artikolu 26(1) taz-ZD). Dan is-sehem mill-patrimonju huwa s-"sehem riżervat". Il-werrieta obbligatorji huma: id-dixxendenti tal-persuna deċeduta, it-tfal adottati tagħha u d-dixxendenti tagħhom, il-ġenituri tagħha u l-konjuġi tagħha. In-nanniet u l-aħwa huma werrieta obbligatorji biss meta jkunu permanentement inkapaċi li jaħdmu u ma jkollhom l-ebda mezz ta' sussistenza. Il-persuni elenkati fuq ikunu werrieta obbligatorji jekk ikunu intitolati jirtu skont l-ordni statutorju tal-wirt (l-Artikolu 25 taz-ZD).

4 Jekk ma jkunx hemm dispożizzjoni dwar it-tqassim tal-beni malli jmut xi ħadd, min jiret u kemm?

F'dak il-każ, il-wirt jimxi skont il-liġi: il-patrimonju tad-deċedut jintiret mid-dixxendenti tiegħu, it-tfal adottati tiegħu u d-dixxendenti tagħhom, il-konjuġi tiegħu, il-ġenituri tiegħu, il-ġenitur adottiv tiegħu u l-qraba ta' dik il-persuna, hutu u d-dixxendenti tagħhom, u n-nanniet tiegħu u d-dixxendenti tagħhom. Raġel u mara li jkollhom relazzjoni twila mingħajr ma jiżżewġu jistgħu jirtu lil xulxin bħala miżżewġin, imma biss jekk ma jkun hemm ebda raġuni l-għala żwieġ bejniethom ma kienx ikun validu. Dawn jirtu skont l-ordni tal-wirt, fejn il-werrieta mill-eqreb ordni tal-wirt jeskludu mill-wirt persuni minn ordni tal-wirt iktar distanti (l-Artikolu 10 taz-ZD).

L-ewwel ordni tal-wirt:

Id-dixxendenti u l-konjuġi tal-persuna deċeduta qegħdin fl-ewwel ordni tal-wirt, u jirtu sehem indaqs qabel l-oħrajn kollha (l-Artikolu 11 taz-ZD).

Fuq il-bażi tad-distribuzzjoni *per stirpes*, il-parti tal-patrimonju li inizjalment kienet tmur għand persuna oħra li kieku baqgħet hajja sa meta miet id-deċedut tintiret mit-tfal tagħha (it-tfal tat-tfal tad-deċedut) f'sehem indaqs. Jekk xi ħadd mit-tfal tat-tfal imut qabel id-deċedut, is-sehem illi kien jiehu kieku kien għadu ħaj meta miet id-deċedut jintiret mit-tfal tiegħu (il-proneputijiet tad-deċedut), f'sehem indaqs. Dan ikompli sejjer hekk fl-ordni sal-aħħar mid-dixxendenti tad-deċedut (l-Artikolu 12 taz-ZD).

Jekk il-konjuġi tad-deċedut ma jkollux il-mezzi neċessarji għas-sussistenza u jiret flimkien ma' werrieta oħra tal-ewwel ordni tal-wirt, il-qorti tista', wara talba tal-konjuġi, tiddeċiedi li l-konjuġi jiret ukoll parti minn dak is-sehem mill-patrimonju li, skont il-liġi, kellu jintiret mill-kowerrieta tal-konjuġi. Il-konjuġi jista' jitlob zieda f'seħmu mill-wirt kontra l-kowerrieta kollha jew kowerriet individwali. Il-qorti tista' tiddeċiedi li l-konjuġi għandu jiret il-patrimonju kollu jekk il-valur tal-patrimonju jkun tant żgħir li l-konjuġi jispiċċa jbati diffikultajiet kbar li kieku kellu jinqasam (l-Artikolu 13(1) taz-ZD).

Jekk werrieta oħra tal-ewwel ordni tal-wirt li ma jkollhomx il-mezzi neċessarji għas-sussistenza, jirtu flimkien mal-konjuġi tad-deċedut, il-qorti tista', wara talba mingħandhom, tiddeċiedi li huma għandhom jirtu wkoll parti minn dak is-sehem mill-patrimonju li, skont il-liġi, kellu jintiret mill-konjuġi. Il-kowerrieta kollha jew kowerrieta individwali jistgħu jitlobu zieda fis-sehem tagħhom mill-wirt għad-detriment tal-konjuġi (l-Artikolu 13(2) taz-ZD).

Kowerrieta individwali li ma jkollhomx il-mezzi neċessarji għas-sussistenza jistgħu jitlobu wkoll zieda fis-sehem tagħhom mill-wirt għad-detriment tal-kowerrieta l-oħra (l-Artikolu 13(3) taz-ZD).

Il-qorti tista' tiddeċiedi li l-kowerrieta kollha jew kowerrieta individwali jirtu l-patrimonju kollu jekk il-valur tal-patrimonju jkun tant żgħir li jispiċċaw jbatu diffikultajiet kbar li kieku kellu jinqasam (l-Artikolu 13(4) taz-ZD).

Waqf li tiddeċiedi t-talbiet ta' hawn fuq rigward zieda jew tnaqqis fis-sehem mill-wirt, il-qorti tagħti l-kunsiderazzjoni xierqa liċ-ċirkostanzi kollha tal-każ, partikolarment il-kundizzjonijiet pekunjarji tal-kowerrieta u l-kapaċità tagħhom li jidhlu f'attività bi qligħ, u l-valur tal-patrimonju (l-Artikolu 13(5) taz-ZD).

It-tieni ordni tal-wirt:

Fit-tieni ordni tal-wirt, il-patrimonju tal-persuna deċeduta mingħajr dixxendenti ħajjin jintiret mill-ġenituri tagħha u l-konjuġi tagħha. Il-ġenituri tal-persuna deċeduta jirtu sehem indaqs minn nofs il-patrimonju u l-konjuġi tagħha jiret in-nofs l-ieħor. Jekk il-persuna deċeduta ma jkollhiex konjuġi ħaj, il-ġenituri tagħha jirtu sehem indaqs mill-patrimonju kollu (l-Artikolu 14 taz-ZD).

Jekk wiehed mill-ġenituri tad-deċedut ikun miet qablu, is-sehem mill-patrimonju li kien jiehu kieku kien ħaj meta miet id-deċedut jintiret, fuq il-bażi ta' distribuzzjoni *per stirpes*, mit-tfal ta' dak il-ġenitur (jiġifieri minn hut id-deċedut), it-tfal tat-tfal u l-proneputijiet tiegħu u d-dixxendenti ulterjuri tiegħu, skont ir-regoli li japplikaw għall-każijiet meta tfal u dixxendenti oħra jirtu l-patrimonju tal-persuna deċeduta (l-Artikolu 15(1)).

Jekk il-ġenituri tad-deċedut jkunu mietu t-tnejn qablu, dak is-sehem mill-patrimonju illi kieku kien imur għand kull wiehed minnhom li kieku kienu għadhom ħajjin jintiret mid-dixxendenti tagħhom: sehem il-missier jintiret mid-dixxendenti tal-missier u sehem l-omm jintiret mid-dixxendenti tal-omm. F'kull każ, l-aħwa tad-deċedut min-naħa tal-missier biss jirtu sehem indaqs mill-porzjon tal-patrimonju tal-missier, l-aħwa tad-deċedut min-naħa tal-omm biss jirtu sehem indaqs mill-porzjon tal-patrimonju tal-omm, filwaqt li l-aħwa miż-żewġ ġenituri jirtu sehem missierhom f'sehem indaqs mal-aħwa mill-missier biss u sehem ommhom f'sehem indaqs mal-aħwa mill-omm biss (l-Artikolu 15(2) u (3) taz-ZD).

Jekk wiehed mill-ġenituri tad-deċedut ikun miet qablu u ma jkunux hallew dixxendenti, dik il-parti mill-patrimonju illi kieku kienet tmur għand dak il-ġenitur li kieku kien għadu ħaj tintiret mill-ġenitur l-ieħor. Jekk dak il-ġenitur l-ieħor ikun miet qabel id-deċedut ukoll, id-dixxendenti tal-ġenitur jirtu l-porzjon tal-patrimonju tiegħu illi kieku kienet tintiret minn ġenitur wiehed jew l-ieħor (l-Artikolu 15 taz-ZD). Jekk iż-żewġ ġenituri jkunu mietu qabel id-deċedut u l-ebda wiehed minnhom ma jkun halla dixxendenti, il-patrimonju kollu jintiret mill-konjuġi superstiti tad-deċedut (l-Artikolu 16 u 17 taz-ZD).

It-tielet ordni tal-wirt:

Jekk ma jkun hemm ħadd li jkun f'pożizzjoni li jiret fl-ewwel jew it-tieni ordni tal-wirt, jiġi kkunsidrat it-tielet ordni tal-wirt.

Skont it-tielet ordni tal-wirt, il-patrimonju tal-persuna deċeduta li ma tkunx hallett dixxendenti jew ġenituri warajha, u dawn id-dixxendenti u ġenituri ma jkunu hallew l-ebda dixxendenti jew konjuġi, il-patrimonju jintiret min-nanniet tal-persuna deċeduta. Nofs il-patrimonju jintiret min-nanniet min-naħa tal-missier u n-nofs l-ieħor jintiret min-nanniet min-naħa tal-omm (l-Artikolu 18 taz-ZD).

In-nanniet tal-istess naħa jirtu sehem indaqs tal-porzjoni tas-sehem tagħhom mill-patrimonju. Jekk wiehed mill-axxendenti tad-deċedut fuq naħa waħda ikun miet qablu, dak is-sehem mill-patrimonju li kien imur għand dak l-axxendent li kieku kien ħaj meta miet id-deċedut jintiret mit-tfal, tfal tat-tfal u dixxendenti ulterjuri ta' dak l-axxendent, skont ir-regoli li japplikaw għall-każijiet meta tfal u dixxendenti oħra jirtu l-patrimonju tal-persuna deċeduta. Fir-rigward ta' kull min jifdal, ir-regoli li japplikaw għall-wirt tal-ġenituri tad-deċedut u d-dixxendenti tagħhom (l-Artikolu 19 taz-ZD) japplikaw ukoll għad-dritt tal-wirt tan-nanniet minn naħa waħda u d-dixxendenti tagħhom.

Jekk in-nanniet minn naħa waħda jmutu qabel id-deċedut u ma jkollhomx dixxendenti, dik il-parti tal-patrimonju illi kieku baqgħu ħajjin kienet tmur għandhom tintiret min-nanniet tan-naħa l-oħra, u t-tfal tagħhom, it-tfal tat-tfal u dixxendenti ulterjuri, kif stipulat fl-Artikolu 19 taz-ZD (l-Artikolu 20 taz-ZD).

5 Liema tip ta' awtorità hija kompetenti:

5.1 fi kwistjonijiet ta' suċċessjoni?

Materji ta' wirt huma rregolati mill-qorti fir-Repubblika tas-Slovenja, bil-qorti li jkollha l-guriżdizzjoni *ratione materiae* f'din il-materja tkun il-qorti lokali (*okrajno sodišče*).

5.2 biex tircievi dikjarazzjoni ta' rinunzja jew aċċettazzjoni tas-suċċessjoni?

Il-qorti b'hala parti minn seduta dwar il-wirt.

5.3 biex tircievi dikjarazzjoni ta' rinunzja jew aċċettazzjoni tal-legat?

Il-qorti b'hala parti minn seduta dwar il-wirt.

5.4 biex tircievi dikjarazzjoni ta' rinunzja u aċċettazzjoni ta' sehem riżervat?

Il-qorti b'hala parti minn seduta dwar il-wirt.

6 Deskrizzjoni qasira tal-proċedura biex issir suċċessjoni skont il-liġi nazzjonali, inkluż kif issir il-likwidazzjoni tal-patrimonju u kif jinqasmu l-assi (din tinkludi informazzjoni dwar jekk il-proċedura ta' suċċessjoni tinbeda minn qorti jew minn awtorità kompetenti oħra fuq inizjattiva tagħha stess)

Jekk persuna tmurt jew tiġi ddkjarata mejta, ir-reġistratur responsabbli li jdaħħal il-mewt fir-reġistru tal-imwiet jibgħat iċ-ċertifikat tal-mewt lill-qorti tas-suċċessjoni fi żmien 30 jum (l-Artikolu 179(1) taz-ZD).

Il-proċedura tibda *ex officio* meta l-qorti tircievi iċ-ċertifikat tal-mewt.

Jekk skont iċ-ċertifikat tal-mewt, il-persuna deċeduta ma tkun hallet l-ebda patrimonju, il-qorti tas-suċċessjoni tiddeciedi li ma żzommx seduta tas-suċċessjoni; il-qorti tasal għall-istess deċiżjoni jekk il-persuna deċeduta tkun hallet biss beni mobbli u hadd mill-persuni intitolati li jirtu ma jitlob seduta (l-Artikolu 203(1) u (2) taz-ZD). Fil-każijiet l-oħra kollha, il-qorti tiddeciedi li żzomm seduta tas-suċċessjoni. Tul il-proċedimenti tas-suċċessjoni, il-qorti tistabbilixxi min huma l-werrieta tal-persuna deċeduta, liema proprjetà tiffirma l-patrimonju u liem drittijiet mill-patrimonju jridu jitgawdex mill-werrieta, il-legatarji u persuni oħrajn (l-Artikolu 162 taz-ZD).

Il-proċedimenti tas-suċċessjoni huma fin-natura tagħhom proċedimenti nonkontenzjużi. Jekk kwalunkwe fatt li d-drittijiet jiddependu minnu jkun ikkontestat mill-partijiet, il-qorti tissospendi s-seduta tas-suċċessjoni u tidderiġi lill-partijiet jifih kawża ċivili jew proċedura amministrattiva (l-Artikolu 210(1) taz-ZD). Meta l-qorti tiddeciedi liema persuni huma intitolati għall-patrimonju, tiddikjarahom werrieta b'deciżjoni dwar il-wirt (l-Artikolu 214(1) taz-ZD). Id-deċiżjoni dwar il-wirt tingħata lil kull werriet u legatarju, kif ukoll lil dawk il-persuni li jkunu eżerċitaw pretensjoni mill-wirt tul il-proċedimenti (l-Artikolu 215(1) taz-ZD).

Il-qorti tordna li jsiru l-annotazzjonijiet neċessarji fir-reġistru tal-artijiet wara li d-deċiżjoni dwar il-wirt issir finali.

Kull wieħed mill-werrieta jista' jitlob il-qsim tal-patrimonju fi kull hin, sakemm ma jkunx mument mhux xieraq. Dan id-dritt ma jistax ikun suġġett għall-preskrizzjoni. Ftehim fejn werriet jirrinunzja għad-dritt tiegħu li jitlob il-qsim tal-patrimonju mhux validu, u lanqas ma hi valida dispożizzjoni f'testament li tipprojbixxi jew tillimita dan il-qsim (l-Artikolu 144 taz-ZD). L-Att dwar il-Wirt ma fih l-ebda dispożizzjoni dwar kif jiġi implimentat il-qsim tal-patrimonju; minflok, din il-kwiżtjoni hija rregolata mill-Kodiċi dwar il-Proprietà (SPZ) b'hala parti mid-dispożizzjonijiet tiegħu dwar il-qsim tal-koproprietà. Fi kliem ieħor, il-patrimonju huwa l-koproprietà tal-kowerrieta. Il-kowerrieta jistgħu jiddeterminaw kif irid jinqasam il-patrimonju. Jekk ma jirnexx il-homx jaqblu, il-qorti tiddeciedi dwar il-metodu tal-qsim fi proċedimenti nonkontenzjużi. Jekk il-werrieta kollha jipproponu l-qsim u l-metodu tal-qsim bi qbil matul il-proċedimenti tas-suċċessjoni, il-qorti tagħmel referenza għal dan il-ftehim fid-deċiżjoni dwar il-wirt (l-Artikolu 214(3) taz-ZD).

7 Kif u meta wieħed isir werriet jew legatarju?

L-Att dwar il-Wirt jistipula li l-patrimonju jgħaddi għand il-werriet bis-saħħa tal-istess att (*ipso iure*) mill-mument ta' mewt it-testatur (l-Artikolu 132 taz-ZD). Id-deċiżjoni dwar il-wirt li biha l-qorti tħabbar il-werrieta wara tmiem il-proċedimenti tas-suċċessjoni hija għalhekk ta' natura dikjaratorja biss.

Legatarju jkiseb legat mal-mewt, sakemm il-legat ma jkunx suġġett għal kundizzjonijiet jew marbut ma' perjodu ta' żmien speċifiku; f'dan il-każ, il-legatarju jircievi l-legat meta tiġi ssodisfata dik il-kundizzjoni jew jgħaddi dak il-perjodu ta' żmien. Il-ksib ta' legat ifisser li l-legatarju jista' jitlob li t-termini tal-legat ikunu ssodisfati. Id-dispożizzjonijiet generali tas-SPZ japplikaw għal meta d-dritt tas-sjeda jgħaddi għand il-legatarju.

8 Il-werrieta huma responsabbli għad-djun tal-mejjet, u jekk iva, skont liema kundizzjonijiet?

Iva. Madankollu, din ir-responsabbiltà hija ristretta. Werriet huwa responsabbli għad-dejn tad-deċedut sal-valur tal-beni li jiret. Jekk ikun hemm iktar minn werriet wieħed, ikunu responsabbli *in solidum* għad-dejn tad-deċedut, jiġifieri kull wieħed minnhom sal-valur tas-sehem rispettiv tiegħu mill-patrimonju irrispettivament minn jekk ikunx diġà sar il-qsim tal-patrimonju. Rigward il-proporzjonijiet interni tal-qsim bejn il-werrieta, id-dejn ikun kopert bi proporzjon tas-sehem rispettiv tagħhom mill-patrimonju sakemm it-testament ma jiddeterminax mod ieħor (l-Artikolu 142 taz-ZD).

Werriet li jkun irrinunzja għall-porzjon tiegħu mill-patrimonju ma jkunx responsabbli għad-dejn tad-deċedut (l-Artikolu 142(2) taz-ZD).

9 Liema huma d-dokumenti u/jew l-informazzjoni normalment meħtieġa għall-finijiet tar-reġistrazzjoni tal-proprjetà immobbli?

Il-qorti tar-reġistru tal-artijiet tiddeciedi tistax issir annotazzjoni fuq il-baži tad-dokumenti li jippruvaw l-eżistenza ta' baži ġuridika għall-ksib ta' dritt li jkun suġġett għal annotazzjoni, bil-kundizzjoni li l-kundizzjonijiet l-oħrajn stipulati fil-liġi jiġu ssodisfati.

Il-baži għall-annotazzjoni ta' proprjetà immobbli li tkun is-suġġett ta' wirt hija deċiżjoni legalment finali dwar il-wirt maħruġa tul il-proċedimenti tas-suċċessjoni (il-punt 6 tal-Artikolu 40(1) tal-Att dwar ir-Registru tal-Artijiet, ZZK-1). Il-qorti tar-reġistru tal-artijiet tordna li jiddaħħal id-dritt tas-sjeda fir-reġistru tal-artijiet *ex officio* u skont deċiżjoni legalment finali dwar il-wirt.

9.1 Il-hatra ta' amministratur hija obligatorja jew issir obligatorja wara li ssir it-talba? Jekk hija obligatorja jew obligatorja fuq talba, x'inhuma l-passi li għandhom jittiehdu?

Ma hemm l-ebda rekwiżit obligatorju biex jiġi nnominat amministratur ta' patrimonju;

fil-prinċipju, sakemm patrimonju jinqasam ikun amministratur u ttrasferit konguntament mill-werrieta. Patrimonju jista' jiġi assenjat għall-ġestjoni ta' amministratur speċjali jekk il-werrieta jaqblu fuq dan. Jekk il-werrieta ma jkunux jistgħu jaqblu dwar l-amministrazzjoni tal-patrimonju, il-qorti tinnomina amministratur, fuq talba ta' kwalunkwe wieħed mill-werrieta, biex jamministra l-patrimonju għall-werrieta kollha, jew jiddetermina l-porzjon tal-patrimonju li jamministra kull werriet. (l-Artikolu 145 taz-ZD)

Testatur jista' jinnomina fit-testament tiegħu lil persuna waħda jew iktar b'hala eżekutori testamentarji (l-Artikolu 95(1) taz-ZD). Fost affarijiet oħra, eżekutori jamministra l-patrimonju (l-Artikolu 96(1) taz-ZD).

9.2 Min huwa intitolat li jeżegwixxi d-dispożizzjoni testamentarja mal-mewt tal-persuna u/jew li jamministra l-patrimonju?

Testatur jista' jinnomina fit-testament tiegħu lilpersuna waħda jew iktar b'hala eżekutori testamentarji (l-Artikolu 95(1) taz-ZD). Sakemm it-testatur ma jkunx speċifika mod ieħor, id-dmirijiet ta' eżekutori testamentarju huma, b'mod partikolari, li jeżerċita d-diliġenza dovuta fuq il-patrimonju li jkun qed jamministra, jieħu hsieb il-hlas tad-dejn u l-legati u, fuq kollox, jeżegwixxi t-testament bil-mod kif xtaq it-testatur (l-Artikolu 96(1) taz-ZD). Jekk ma jiġi nnominat l-ebda eżekutori testamentarju, il-werrieta li jkunu qed jamministraw il-patrimonju flimkien qabel il-qsim jistgħu jassenjaw l-amministrazzjoni tal-patrimonju lil amministratur speċjali. Jekk il-werrieta ma jkunux jistgħu jaqblu dwar l-amministrazzjoni tal-patrimonju, il-qorti tinnomina amministratur, fuq talba ta' kwalunkwe wieħed mill-werrieta, biex jamministra l-patrimonju għall-werrieta kollha, jew jiddetermina l-porzjon tal-patrimonju li jamministra kull werriet. (l-Artikolu 145 taz-ZD)

9.3 X'setgħat għandu amministratur?

Meta testatur jinnomina eżekutori testamentarju fit-testament, dak it-testament jiddetermina wkoll id-dmirijiet tat-testatur.

Sakemm it-testatur ma jkunx iddetermina mod ieħor, dan li ġej japplika skont il-liġi (l-Artikolu 96(1) taz-ZD):

li l-eżekutor irid jeżerċita d-diligenza dovuta fuq il-patrimonju. B'mod partikolari, huwa jrid jiehu ħsieb kull miżura ta' assigurazzjoni, it-tnejjira tal-inventarju u l-valutazzjoni tal-patrimonju (l-Artikolu 184 taz-ZD), u ż-żamma ta' beni mobbli speċifikati (l-Artikoli 190 u 191 taz-ZD);

li l-eżekutor jamministra l-patrimonju, fejn l-amministrazzjoni regolari tinkludi wkoll it-trasferiment ta' beni individwali tal-patrimonju. Fil-perjodu li matulu jkun qed jeżegwixxi din il-funzjoni, l-eżekutor testamentarju jeskludi lil kull werriet mill-amministrazzjoni tal-patrimonju u mit-trasferiment ta' beni tal-patrimonju;

li l-eżekutor jiżgura li d-dejn tat-testatur jiĥallas, u li t-termini ta' kull legat jiġu ssodisfati u l-kompiti mitmuma;

li l-eżekutor jiżgura b'mod ġenerali li t-testament jiġi eżegwit kif jixtieq it-testatur (ara Prof. K. Zupančič, Prof. V. Žnidaršič Skubic, *Dedno pravo* (Id-dritt tal-wirt), *Uradni list* 2009, pp. 170–171).

Meta jkun hemm iktar minn eżekutor testamentarju wieħed, huma jaqdu d-dmirijiet fdati lilhom flimkien, sakemm it-testatur ma jkunx iddetermina mod ieħor (l-Artikolu 96(2) taz-ZD). Eżekutor testamentarju jrid jipprovdi rapport dwar xogħlu lill-qorti, ikun intitolat għal rimborż tal-ispejjeż tiegħu u għal ħlas ta' xogħlu, li jiĥallas mill-porzjoni disponibbli tal-patrimonju b'deċiżjoni tal-qorti (l-Artikolu 97 taz-ZD).

Jekk ma jiġi nnominat l-ebda eżekutor testamentarju, il-verrieta li jkun qad jamministraw il-patrimonju flimkien sakemm jinqasam jistgħu jassenjaw l-amministrazzjoni tal-patrimonju lil amministratur speċjali. Jekk il-verrieta ma jkunux jistgħu jaqblu dwar l-amministrazzjoni tal-patrimonju, il-qorti tinnomina amministratur, fuq talba ta' kwalunkwe wieħed mill-verrieta, biex jamministra l-patrimonju għall-verrieta kollha, jew jiddetermina l-porzjoni tal-patrimonju li jamministra kull werriet l-Artikolu 145 (taz-ZD).

10 Liema dokumenti huma tipikament maħruġa skont il-liġi nazzjonali matul jew fl-aħħar tal-proċedimenti ta' suċċessjoni li jippruvaw l-istatus u d-drittijiet tal-benefiċjarji? Għandhom effetti evidenzjarji speċifiċi?

Il-qorti tiegħu deċiżjoni dwar il-wirt, li tkun deċiżjoni ġudizzjarja dwar il-merti tal-kawża, fi tmiem il-proċedimenti tas-suċċessjoni. Id-deċiżjoni tistabbilixxi l-ambitu tal-patrimonju, u tħabbar il-verrieta u l-legatarji, kif ukoll kull persuna oħra li tista' tkun intitolata għal porzjoni mill-patrimonju. Skont iz-ZD, id-deċiżjoni dwar il-wirt trid tinkludi l-komponenti li ġejjin (l-Artikolu 214(2)):

il-kunjom u l-isem (kif ukoll kull kunjom preċedenti) tal-persuna deċeduta u isem missierha, il-professjoni tal-persuna deċeduta, id-data tat-twelid u n-nazzjonalità u, meta l-persuna deċeduta tkun mara miżżewġa, kunjom xububitha;

dikjarazzjoni tal-proprjetà immobbli, bid-data mir-reġistru tal-artijiet, u dikjarazzjoni tal-beni mobbli b'referenza għall-inventarju;

il-kunjom, l-isem, il-professjoni u l-post tar-residenza permanenti tal-verriet, ir-relazzjoni bejn il-verriet u d-deċedut, jekk il-verriet hux qed jiret bħala werriet legali jew werriet fuq il-baži ta' testment u, meta jkun hemm iktar minn werriet wieħed, l-ishma rispettivi tagħhom mill-patrimonju;

jekk il-proċess għad-determinazzjoni ta' werriet ġiex sospiż;

jekk id-dritt ta' werriet ġiex sospiż minħabba li għadu ma wasalx iż-żmien xieraq jew ġiex ristrett għal mument speċifiku, ġiex sospiż minħabba li ma ġiex issodisfata kundizzjoni jew hux dipendenti fuq kundizzjoni riżolutorja jew komputu li jista' jitqies kundizzjoni riżolutorja, jew hux ristrett minn dritt ta' użufrutt u għal benefiċċju ta' min.

il-kunjom, l-isem, il-professjoni u l-post tar-residenza permanenti ta' persuni intitolati għal legat, użufrutt jew kwalunkwe dritt ieħor li jiġi mill-patrimonju, b'deskrizzjoni preċiża ta' dan id-dritt.

L-aħħar aġġornament: 24/06/2016

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.